

Dosarul nr. 3ra-14/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Ciumac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clima, E. Palanciuc, A. Malîi)

Î N C H E I E R E

16 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Galina Stratulat
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată
depusă de Nicanor Conoval împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu
privire la contestarea actului administrativ,
împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 20 februarie 2019, Conoval Nicanor a înaintat cerere de chemare
în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii a indicat că a activat în organele Procuraturii în diferite
funcții. La data de 12 ianuarie 2009 i-a fost stabilită pensia pentru vechime în
muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar pentru funcția deținută
în cadrul Procuraturii Generale cu recalcularea pensiei la fiecare majorare ordinară
a salariului lunar al procurorului în exercițiul funcției respective.

Prin hotărârea irevocabilă din 18 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite pensia
pentru vechime în muncă, reieșind din salariul de funcție al procurorului din
Procuratura Generală începând cu 16 mai 2017 (din momentul adresării către Casa
Națională de Asigurări Sociale). Prin hotărârea instanței de judecată menționată
supra, s-a stabilit că dreptul de recalculare a pensiei la majorarea salariului de
funcție a procurorului de secție în Procuratura Generală a fost dobândit de către
reclamant la data de 01 ianuarie 2013. Casa Națională de Asigurări Sociale a
efectuat executarea hotărârii judecătorești din 18 august 2017 și a recalculat pensia
pentru vechime în muncă începând cu 16 mai 2017, fără a ține cont că acest drept
a fost obținut de reclamant la data 01 ianuarie 2013.

Prin Decizia nr.c-42/19 din 06 februarie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost respinsă neîntemeiat, fără temei legal recalcularea pensiei pe perioada 01 ianuarie 2013 – 16 mai 2017.

În opinia reclamantului, prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula pensia pe perioada indicată, acestuia i se încalcă un drept prevăzut de lege, drept dobândit de reclamant prin hotărârea irevocabilă a instanței de judecată la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor. Astfel, unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității juridice, care impune printre altele că o soluție dată definitiv de către judecată unui litigiu plasează litigiile de aceeași categorie spre a fi soluționate prin aceleași argumente în viitor.

Reclamantul a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, recunoașterea ca fiind ilegală a Deciziei nr.c-42/19 din 06 februarie 2016 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, repunerea în dreptul lezată și obligarea pârteii de a-i recalcula și achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului de secție din cadrul Procuraturii Generale, cu achitarea începând cu data dobândirii dreptului de recalculare, din 01 ianuarie 2013 până la data de 16 mai 2017 - perioada ce nu a fost achitată.

Prin hotărârea din 25 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), a fost admisă cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ depusă de Nicanor Conoval împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative, s-a recunoscut ca ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.c-42/19 din 06 februarie 2019, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite lui Nicanor Conoval pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului de secție din cadrul Procuraturii Generale, începând cu data dobândirii dreptului de recalculare, din 01 ianuarie 2013 până la data de 16 mai 2017.

La 21 octombrie 2019, reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 25 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), iar la 16 ianuarie 2020 – motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea să fie respinsă ca nefondată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 iulie 2020, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 25 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind justă și legală soluția primei instanțe privind admiterea acțiunii, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, apelantul neprezentând careva probe suplimentare în vederea demonstrării netemeinicii concluziilor invocate de prima instanță în hotărârea motivată.

Raportînd normele de drept incidente speței la circumstanțele cauzei, instanța de apel a reținut că intimatul Nicanor Conoval deține legal dreptul la recalcularea pensiei în dependență de salariul procurorului exercițiu, în dependență de nivelul

procuraturii unde a activat și de funcția deținută în momentul pensionării. Astfel, dreptul social la beneficierea de pensie pentru vechimea în muncă, inclusiv cu recalcularea acesteia, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, a fost dobândit de Nicanor Conoval la 12 ianuarie 2009 și are valoare economică incontestabilă.

La 29 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs nemotivat împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, iar la 05 septembrie 2020, prin intermediul poștei terestre, recurenta a expediat Curții Supreme de Justiție motivarea recursului, care a fost înregistrată la 08 septembrie 2020.

În susținerea recursului, a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat noimele de drept material și procedural.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii.

La etapa examinării procedurii de admisibilitate a recursului, prin prisma articolului 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

La caz, obiectul prezentului recurs se referă la decizia Curții de Apel Chișinău din data de 09 iulie 2020, emisă ca instanță de apel, care intră în categoria de acte specificate în articolul 244 alin. (1) din Codul administrativ. Cererea de recurs nu este depusă în mod repetat, fiind depusă de către o persoană împuternicită.

La data de 02 decembrie 2020, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus examinarea în complet de 5 judecători, a recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Colegiul notează că, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil a remis în adresa lui Nicanor Conoval copia recursului, creându-i condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procesului în recurs și acordându-i posibilitatea să intervină cu concluzii scrise.

La data de 18 septembrie 2020, intimatul a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea recursului înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu prevederile art. 244 alin. (1) și art. 245 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului, potrivit art. 245 alin. (2) Cod administrativ, se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Conform art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Iar potrivit art. 246 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Conform art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114 din același ct normativ.

Potrivit art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Art. 97 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ stipulează că notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoașterea recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Din actele și lucrările cauzei rezultă cert că la 09 iulie 2020 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia recurată, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 25 septembrie 2019.

Copia deciziei motivate din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la data de 05 august 2020 prin poșta electronică a recurente Casa Națională de Asigurări Sociale la adresa jurist@cnas.gov.com (f.d.149).

Coroborând normele legale precitate, Colegiul a conchis că, în condițiile speței, termenul de procedură de 30 zile instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a ataca în ordine de recurs decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a început să curgă din 06 august 2020, ziua imediat următoare datei notificării actului judecătoresc de dispoziție, iar data limită de depunere a recursului fiind ziua de 04 septembrie 2020, ora 24.00 (zi de vineri).

Contrar dispozițiilor legale precitate, Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat recursul motivat împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău la 05 septembrie 2020.

În atare circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că motivarea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost expediat la Curtea Supremă de Justiție cu depășirea termenului de 30 de zile.

În conformitate cu art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

La caz, este notabil că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel instanța de contencios administrativ nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia, reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice, iar cei interesați trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate. Aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, cum ar fi garantarea securității juridice, fixarea unui termen pentru acțiuni, punerea la adăpost a eventualilor pârâți de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, împiedicarea nedreptăților ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu c. României, cauza Marckx c. Belgiei).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în cauza Ponomaryov c. Ucrainei că, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În această ordine de idei, corelând circumstanțele faptice constatate și expuse supra cu normele legale precitate, instanța de recurs concluzionează că, la depunerea recursului împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a respectat prevederile articolului 245 alin. (2) din Codul administrativ.

Din considerentele menționate și având în vedere că recurenta nu a respectat prevederile articolului 245 alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 230, 245, 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Nicanor Conoval împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Galina Stratulat

Nicolae Craiu